

Van mit javítani a siket személyek emberi jogain

A Siketek Világszövetsége (WFD) közleménye szerint a világon élő 72 millió siket személy helyzete még mindig kétségbeejtő, különösen a fejlődő országokban, ahol a siketek hozzávetőleg 80%-a él. Ezekben az országokban a szociális szolgáltatások, az oktatás és a tolmácsszolgáltatás gyakran elérhetetlenek, főként az afrikai siketek számára.

„Mivel a jelnyelv kiváló ismerete és a jelnyelven történő oktatás kapukat nyit meg a siket személyek társadalmi integrációja felé, lehetővé kell tennünk a siket gyermekeknek, hogy megtanulják a helyi jelnyelvet (országuk jelnyelvét?), és garantálni kell a jelnyelven történő oktatást”- állítja Markku Jokinen, a Siketek Világszövetségének elnöke.

Újabb kutatások alapján, a bilingvális oktatás csak a világ országainak 27%-ában valósul meg. A bilingvális oktatás azt jelenti, hogy az első tanítási nyelv a jelnyelv, a második nyelv pedig az adott ország írott (orális) nyelve. A fenti kutatások szerint az oktatási módszerek felében még mindig az orális módszert használják, ami korlátozza a siketek információhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférését, ezáltal a társadalom peremére sodródnak.

A fejlődő országokban élő siket személyek nagy részének csak álom az egyetemi oktatás, és a szakirányú képzések is legalább ilyen ritkán elérhetők. A jelnyelvekkel szembeni előítélet és a képzett jelnyelv tanárok hiánya tovább komplikálja az oktatás megszervezését olyan módon, amely a legmegfelelőbb lenne a siket személyek számára.

Az ENSZ fogyatékkal élő személyek jogairól szóló Egyezménye – amely 2007 májusában lépett hatályba – szerint az államok kormányai kötelesek elismerni a jelnyelvet hivatalos nyelvként (alkotmányosan, vagy speciális jogszabályokban), kötelesek jelnyelvi tolmácsot és bilingvális oktatást biztosítani a siket személyek számára. Csak ezek teljesülésével látjuk garantálva a siket személyek emberi jogait – amelyeket még most is lépten-nyomon megsértenek szerte a világon.

Tények a siket személyek helyzetéről Ázsiában, Dél-Amerikában, Közép-Amerikában és Afrikában:

- a siket személyeknek joguk van szavazni, házasságot kötni és gyermeket vállalni – a gyakorlatban azonban, a szavazás például lehetetlenné válik, mivel a legtöbb siket személy analfabéta;
- az államok által közzétett dokumentumok 1% érhető el jelnyelven is – ez megakadályozza a siket személyek információhoz való hozzáférését;
- a siket személyek 32%-a nem szerezhet jogosítványt – számos országban veszélyesnek tartják a siketeket a forgalomban;
- a világ országainak 42%-ában hivatalos státusza van a jelnyelvnek, az alkotmányban, egyéb jogszabályokban elismerik – a gyakorlatban azonban nincs forrás a szolgáltatásokra;
- az államok csupán 6%-ában gondolják úgy a döntéshozók, hogy a siketeknek nincs joguk az oktatásra;
- általános probléma a jelnyelven történő oktatás az összes korcsoportban – de kifejezetten az óvodában és a fiatal felnőttek körében nem megfelelő;

Forrás: a WFD sajtóközleménye 2008. augusztus